

הַמַּעֲיָן

בתוכן:

- 3 ..... 'גַּם בְּעֵינַי יִפְּלֵא'... / דבר העורך
עוד על פולמוס הנחת תפילין בחול המועד - דברי ר' אברהם שלמה יוסף גראציאני
4 ..... ור' ישראל שלמה לינגי מכ"י / פרופ' יעקב שמואל שפיגל
25 ..... 'אֶרְץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ' / הרב יעקב זיסברג
37 ..... אהבת הבריות וכבודן במשנת הראי"ה זצ"ל / הרב יוחנן פריד
43 ..... מכתבו של הראי"ה קוק לאזכרת אהרן אהרונסון / ד"ר יהורם לשם
47 ..... האיסור ההלכתי על עבודת האדמה בירושלים / פרופ' יוסי כץ
59 ..... מכתב בעניין הקדמת הדיון בתביעת מזונות בבתי הדין / הרב ברוך רקובר זצ"ל
62 ..... על המזיקים שנבראו בערב שבת בין השמשות / הרב משה צוריאל

הלכה ואקטואליה

המערכת החדשה להימום קדם שחיטה (DTS) - ניתוח מדעי והלכתי /

- 66 ..... הרב פרופ' ארי צבי זיבוטפסקי
79 ..... קביעת זמן ברית המילה בנולד בין השמשות / הרב יעקב אפשטיין
85 ..... 'הרע במיעוטו' כשיקול פסיקה בקהילה מסורתית / הרב אשר סבג
100 ..... הגנת הדייר בהלכה - הסכם או תקנה? / ארז אדלר

תגובות והערות

- עוד על מקומה של גלגל הסמוכה ליריחו / פרופ' יואל אליצור; 'לבניך אלו תלמידך' -
פירושו של מקרא עקב אילוף יישומי / הרב יעקב אריאל; שמרי יין, מיץ תפוחים
ופולֶפָּה - השונה והשווה שביניהם / הרב מרדכי עמנואל; עוד בעניין שמירת מנהגים /
ישראל ברנד; 'מדרש משל"י אינו 'שוחר טוב' / אריאל בנימין רחמים; עוד בעניין ספר
מורה הנבוכים מהדורת מקבילי / הרב ד"ר יוחאי מקבילי; 'אלה ואלה'... / פרופ' אביעזרי
פרנקל; דעת הראי"ה זצ"ל על סינון תלמידים במוסדות החינוך / הרב פרופ' נריה מ' גוטל,
106 ..... תגובת הרב מתניה אריאל, תגובה קצרה מאת הרב גוטל

על ספרים וסופריהם

- עשר הערות על 'אוצר הגאונים החדש' על מסכת מכות / הרב אליהו סולוביצ'ק
123 .....
126 ..... על המהדורה החדשה של ספר 'שיטה מקובצת' / הרב אמוץ כהן
132 ..... על 'לב שומע לשלמה' כרך שלישי / הרב משה לוונטהל
137 ..... נתקבלו במערכת / הרב יואל קטן
160 ..... רשימת המאמרים בכרך סג [גיליונות 243-246]

המשתתפים בגיליון זה:

ארז אדלר, עמק ברכה 39, ת"א 6745631. erezerez1234@gmail.com
הרב פרופ' יואל אליצור, עופרה 9062700. yoel.elitzur@mail.huji.ac.il
הרב יעקב אפשטיין, שומריה 8533600. emuna54@netvision.net.il
הרב יעקב אריאל, אבן עזרא 7, רמת גן 5228550. ariel@mrdg.org.il
הרב מתניה אריאל, נוף אילון ב 9978500. matanyariel@gmail.com
ישראל ברנד, נריה 7193700. israel@fermentek.com
הרב פרופ' נריה גוטל, הרב חיים ויטל 18, ירושלים 9547018. n0526071671@gmail.com
הרב פרופ' ארי צבי זיבוטפסקי, השושן 6 א, בית שמש 9959006. zivotoa@mail.biu.ac.il
הרב יעקב זיסברג, קדומים 4485600. 555pnina@gmail.com
הרב אלעזר חן. a0533131019@gmail.com
הרב אמוץ כהן, בית חגי 9043000. amotzcahn@gmail.com
פרופ' יוסי כץ, רשב"א 13, ירושלים 9226407. katzyo1@013.net
הרב משה לוונטהל, ת"ד 952, קרני שומרון 4485500. moshedmlowenthal@gmail.com
ד"ר יהורם לשם, מסיק 5, שדה אילן 1526000. yoril@migal.org.il
הרב ד"ר יוחאי מקבילי, קדומים 4485600. ymakbili@gmail.com
הרב אשר סבג, האחיס סמילצ'נסקי 31/8, ראשל"צ 7523421. ashersabagrabanim@gmail.com
הרב אליהו סולוביצ'יק, הרב לופיאן 9, ירושלים 9742213. tama.bemuna@gmail.com
הרב מרדכי עמנואל, ישמח ישראל 22/3, ביתר עילית 9055772. 274more@gmail.com
הרב יוחנן פריד, יו"ר 'בית הרב', משה אהרון טוב 8/1, ירושלים 9371613. yochanan23@012.net.il
פרופ' אביעזרי פרנקל, מדעי המחשב, מכון ויצמן, רחובות 7630502. Aviezri.Fraenkel@weizmann.ac.il
הרב משה צוריאלי, בית הלל 13, בני ברק 5799499. geula252@gmail.com
הרב יואל קטן, מכון שלמה אומן, שעלבים 9978400. wso@shaalvim.co.il
אריאל בנימין רחמים, גני הדר 31/8, צפת 1361031. arielbinyamin1111@gmail.com
פרופ' יעקב שמואל שפיגל, הרב נריה 5, פתח תקוה 4975205. Yaakov.Spiegel@biu.ac.il

* * *

'המעין' - כתב עת היוצא לאור ע"י מכון שלמה אומן שע"י ישיבת שעלבים

מיסודו של 'מוסד יצחק ברויאר' שע"י פועלי אגודת ישראל

מייסד (תשי"ג) ועורך: פרופ' מרדכי ב"ר יצחק ברויאר
עורך אחראי (תשכ"ד-תשס"ב): ר' יונה עמנואל
תנצב"ה

המערכת: הרב שמעון שלמה גולדשמידט, אלון שבות | הרב מיכאל ימר, שעלבים
הרב בועז מרדכי, נריה | פרופ' זהר עמר, נוה צוף | יהודה פרוידגיר, ירושלים

העורך: הרב יואל קטן, מכון שלמה אומן, ישיבת שעלבים 9978400

טל': 08-9276664; פקס: 1538-9276664; דואר אלקטרוני: wso@shaalvim.co.il
למינויים, וכן למינויים אלקטרוניים ללא תשלום, נא לפנות למכון שלמה אומן

© כל הזכויות שמורות

גַּם בְּעֵינַי יִפְּלֵא'...

אתמול בסוף קריאת פרשת 'בהעלותך' נאמרה בבית הכנסת הפטרת 'נרות זכריה', בה, ב'ימי הקטנות' של תחילת בית שני, מבטיח הקב"ה שהגאולה תמשיך להתקדם למרות 'הבגדים הצואים' שאפילו הכהן הגדול לבוש בהם. בהמשך, כבר מעבר לפסוקי ההפטרה, אומר הנביא זכריה משפט מדהים, שאלמלא הוא היה כתוב לפנינו אי אפשר היה לאומר: 'כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת: כִּי יִפְּלֵא בְּעֵינַי שְׂאֵרֵי הָעָם הַזֶּה בְּיָמַי הֵהֱם - גַּם בְּעֵינַי יִפְּלֵא, נְאֻם ה' צְבָאוֹת! אִם לֹא נֹצֵיא לגמרי את הכתוב הזה מפשוטו, מעיד כאן הנביא שאפילו הקב"ה בעצמו כביכול רואה את המשך צמיחת הגאולה בראשית בית שני כפלא, כדבר חריג אפילו בקנה מידה אלוקי, שהרי אין יתכן שמ'שארית פליטה' קטנה בכמות ואיכות ייבנו עם ומקדש ומדינה? בכל עניין אחר אנו רגילים לשמוע 'הַיִּפְּלֵא מִה' דְּבָר', או 'הַמְּמַנֵּי יִפְּלֵא כָּל דְּבָר', ורק בענייני הגאולה האחרונה אנו עומדים מול הביטוי המדהים 'גַּם בְּעֵינַי יִפְּלֵא'. לא יאומן.

והנה, מובטחים אנו שכל ההבטחות האלוקיות שיועדו לתקופת הבית השני ועדיין לא מומשו עברו מתקופת הבית השני ליישום בתקופתנו. אין אנו יודעים חשבונותיו של מקום, אבל כל מי שמביט בעיניים פתוחות ובלב פתוח על המצב של התורה והעם והארץ היום, עם הקשיים והלבטים וגם הכישלונות שמתרגשים ובאים לעולם מדי פעם, ייפלא בעיניו איך זכינו ובמה זכינו שמה שלא התקיים בתקופת בית שני ובאלפיים שנות גלות מתקיים ונבנה עתה מול עינינו. ואם זה נאמר אז - מסתמא שגם עתה מתקיים כלפי שמיא הפסוק 'גַּם בְּעֵינַי יִפְּלֵא! יְה"ר שנוכה לראות במהרה את תהליך הגאולה פורץ דרכים חדשות ומחזק דרכים ישנות, מקשר ומחבר בין אחים רחוקים וק"ו בין אחים קרובים, והנה זה עומד אחר כותלנו...

לפניכם ב"ה גיליון תמוז תשפ"ג מלא וגדוש ומגוון. גיליון תשרי הבעל"ט, שכבר בהכנה, יהיה שוב גיליון מורחב, ובו מאמרים מיוחדים לרגל מלאת חמישים שנה למלחמת יום הכיפורים, וארבעים שנה לייסודו של מכון שלמה אומן. יהי רצון שלקראת סיומה הטוב של שנת תשפ"ג נזכה לבשורות טובות בכל העניינים, ענייני הכלל והפרט, התורה והמדינה, החינוך והכלכלה, ולכל הישועות לקראת שנת תשפ"ד הבאה עלינו לטובה.

הק' יואל